

prima instanță: Judecătoria Cahul
Judecător: L. Turculeț
instanța de apel: Curtea de Apel Cahul
Judecători: G. Vavrin, R. Petrov, I. Dănăilă
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție
Judecători: T. Vieru, N. Craiu, I. Oprea

ÎN C H E I E R E

26 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Iuliana Oprea

examinând cererea de revizuire declarată de Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore,

în cauza civilă la cererea depusă de către Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, persoană interesată Primăria orașului Cahul, intervenienții accesorii Muzeul orașului Cahul și Consiliul raional Cahul, privind constatarea faptului cu valoare juridică,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 8 noiembrie 2016, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 1 martie 2017, prin care a fost considerat inadmisibil recursul declarat de Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, prin intermediul avocatului Igor Filip,

c o n s t a t ă :

La 13 iulie 2015, Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, persoană interesată Primăria orașului Cahul, intervenientul accesoriu Muzeul orașului Cahul au depus o cerere privind constatarea faptului cu valoare juridică.

În motivarea acțiunii, petiționarii au indicat că, la 3 iulie 1940, în or. Cahul, familia lor a fost represată politic și deposedată de avere, iar, ulterior, exilată în Kazahstan, or. Akmola, pe motiv că sunt evrei. La baza acestor evenimente a fost decizia Sovietului Suprem al RASS Moldovenească, în care au fost incluse suplimentar și alte familii de evrei și germani, conform listelor prezentate de Primăria Cahul. Astfel, au fost supuși represiunilor următorii membri ai familiei: părinții - Rafael și Ana; copii - Anatolie, Grigore, Claudia; unchii - Solomon și Ester, precum și fiicele lor mai mici.

Prin urmare, Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore au susținut că s-au refugiat inițial la niște prieteni în or. Comrat, iar, apoi în vara anului 1941, au ajuns în or. Akmola, Kazahstan, însă Grigore a rămas în or. Comrat, pentru că avea 10 ani. În

anul 1953, după moartea lui I. Stalin, au revenit în Moldova și s-au stabilit în Chișinău, emigrând în SUA.

În acest context, au menționat că s-au adresat la organele competente pentru reabilitare, după ce au aflat despre desecretizarea dosarelor celor reperați. Faptul represiunilor este confirmat de lucrarea „Cartea Memoriei”, însă de organele oficiale le-a fost refuzat reabilitarea din cauza inexistenței unui astfel de dosar. Prin urmare, petiționarii au considerat că familia lor a fost victima represiunilor politice, deoarece au fost omorâți membrii familiei, lipsiți de avere, fiind deportați în Kazahstan pe teme etnic și pentru deținerea unei averi impresionante.

În opinia lor, ei urmează să fie declarați nevinovați și reabilitați în fața societății.

Solicită Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, constatarea faptului represiunilor politice în privința familiei lor la 3 iulie 1940, cu reabilitarea în drepturi a familiei Goldenștein expropriate și deportate din Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească din or. Cahul în componența: tatăl – Goldenștein Rafael, mama – Goldenștein Anna (decedați 1960, respectiv 1966); fiilor – Anatolie și Grigore, precum și fiicei Klavdia (născută în 1922 – decedată la 2009).

Prin încheierea Judecătoriei Cahul din 7 decembrie 2015, a fost dispusă scoaterea de pe rol a cererii de constatare a faptului cu valoare juridică depusă de petiționari, din motivul constatării unui litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești (vol. I, f. d. 72).

La 14 martie 2016, Colegiul judiciar al Curții de Apel Chișinău a admis recursul declarat de petiționari, prin intermediul avocatului Igor Filip, și au casat integral încheierea din 7 decembrie 2015. Pentru a hotărî astfel, instanța a statuat că prima instanța nu a indicat care circumstanțe în opinia sa constituie litigiu de drept comun, ci doar s-a limitat la o concluzie general abstractă, fără a-și motiva soluția.

La fel, instanța de apel a considerat că prima instanță urma să atragă în proces în calitate de intervenient accesoriu Consiliul raional Cahul (vol. I, f. d. 84 – 89).

Prin încheierea Judecătoriei Cahul din 1 aprilie 2016, a fost dispusă introducerea în proces, în calitate de intervenient accesoriu, Consiliul raional Cahul (vol. I, f. d. 95).

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul din 23 mai 2016, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată (vol. I, f. d. 113, 120 – 123).

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 8 noiembrie 2016, a fost respinsă cererea de apel declarată de Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Cahul din 23 mai 2016.

La adoptarea soluției, instanța de apel a statuat că petiționarii nu au demonstrat exproprierea familiei sale de averea pe care o posedau, precum și faptul că au fost deportați în or. Akmola, Kazahstan. Or lucrarea artistico-documentară „Cartea Memoriei” a Muzeului Național de Istoria Moldovei, fiind prezentată în calitate de probă, nu conține date despre sursele informațiilor privind deportarea familiei Goldenștein în 1940. Astfel, din explicațiile petiționarilor, a reieșit că aceștia au părăsit orașul, deplasându-se inițial în or. Comrat, iar, ulterior, în or. Akmola, Kazahstan, fără a fi duși forțat de la locul de domiciliu (vol. I, f. d. 183).

În același timp, Colegiul judiciar a conchis că petiționarii nu au probat deposedarea de bunurile imobile, pe care le aveau în proprietate (vol. I, f. d. 184).

La 3 ianuarie 2017, Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, prin intermediul avocatului Igor Filip, au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 8 noiembrie 2016, solicitând casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral acțiunea.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 1 martie 2017, a fost considerat inadmisibil recursul, formulat de Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, prin intermediul avocatului Igor Filip (vol. I, f. d. 200 – 204).

La 21 martie 2017, Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, prin intermediul avocatului Igor Filip, au depus cerere de revizuire împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2016, solicitând casarea deciziei menționate și rejudecarea cauzei, cu admiterea acțiunii.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 24 mai 2017, a fost respinsă cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă (vol. I, f. d. 233 – 239).

La baza adoptării acesteia, instanța de revizuire a statuat că cererea, formulată de Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, prin intermediul avocatului Igor Filip, a fost intentată de o persoană care nu este în drept să o depună, întrucât reprezentantul acestora nu a anexat la materialele cauzei nici un mandat, care ar putea confirma împuternicirile acestuia.

La 7 iunie 2017, Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore au depus o cerere de revizuire împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 8 noiembrie 2016, solicitând casarea deciziei menționate și rejudecarea cauzei, cu admiterea acțiunii.

În argumentarea poziției sale, revizuenții au reamintit că motivele respingerii apelului au constituit lipsa suportului probatoriu privind deposedarea averii lor de către stat și deportarea acestora în or. Akmola, Kazahstan. Astfel, au recunoscut că, la 8 noiembrie 2016, nu dețineau înscrișuri referitor la aceste circumstanțe. Ulterior, la 14 martie 2017, în urma interpelărilor avocatului lor, Igor Filip, au primit răspunsuri, de la Consolul Onorific, Valentin Vizant și de la Arhiva Națională, cu privire la represiunile familiei lor.

La acest capitol, a fost arătat că, prin răspunsul Consului Onorific nr. DCA11/727 din 13 decembrie 2016, se confirmă deținerea în or. Akmola a familiei Goldenștein, precum și supunerea cet. Goldenștein Haia Reful (anul nașterii 1922) împreună cu membrii familiei la muncă în cadrul stației de trenuri Astana (fosta Akmola) în perioada 19 august 1943 - 6 septembrie 1945. Concomitent, prin scrisoarea 2-20-16-09338 din 14 decembrie 2016, Procuratura Generală a Republicii Kazahstan a comunicat Consulatului Onorific al Republicii Moldova în Kazahstan referitor la demersul în privința familiei Goldenștein, care este în derulare.

În aceeași ordine de idei, revizuenții au învederat că, prin răspunsul Arhivei or. Astana nr. 06/290 din 5 decembrie 2016, Consulatul Onorific al Republicii Moldova a fost informat despre trimiterea adresării sale către filiala din or. Akmolinsk S.A. Kazvtorcermet și G.K.K.P. Colegiul Tehnic din or. Astana, procese care se desfășoară în fața autorităților respective ale Republicii Kazahstan. Ulterior, la 14 martie 2017, în urma interpelării avocatului lor, a fost primit răspunsul Arhivei Naționale a Republicii Moldova nr. 971 din 9 martie 2017, precum că petiționarul Goldenștein Rafail s-a

aflat printre evreii plasați în Lagărul de concentrare a evreilor (GHETOU) a or. Cahul în 22 iulie 1941, care se află la gestiunea Poliției or. Cahul, Secția siguranță. Așadar, sub nr. 140 din Registrul de Evidență a Evreilor din Lagărul Cahul se conține numele de familie Goldenștein Rafail, evreu din or. Cahul, comerciant în vârstă de 50 ani, probă directă în viziunea lor, a supunerii familiei evreiești Goldenștein represiunilor politice cu deposedarea de avere. Prezenta listă a evreilor se deține în materialele transmise de către Serviciul de Informație și Securitate către Arhiva Națională în iarna anului 2017, în inventarul 97 mapa 1 foaia 20, fapt autentificat de către amprenta umedă pe partea *verso* a răspunsului menționat mai sus.

Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore au opinat că acest răspuns reprezintă o circumstanță în sensul art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă. Totodată, au subliniat că, la 1 martie 2017, ziua examinării recursului, nu se aflau în posesia acestor probe directe, deoarece nu au avut și nici nu au acces la fondurile Arhivei Naționale. În mod corespunzător, au pretins că au întreprins toate măsurile pentru a afla toate faptele esențiale ale pricinii, fiind demonstrat, până într-un final, că față de familia Goldenștein au fost aplicate represiuni politice din partea autorităților de stat, manifestate prin deportarea și amplasarea lor în lagăre de concentrare în Kazahstan, dar și prin deposedarea de avere.

În concluzie, revizuenții au sugerat că actele prezentate indică în mod direct că proprietatea familiei lor a intrat în proprietatea statului, în persoana Primăriei or. Cahul.

În drept, cererea de revizuire este întemeiată pe art. 1 și 2 al Legii cu privire la reabilitarea victimelor represiunilor politice, art. 279, 281, 282, 284, 285, 448 alin. 91), 449 lit. b), 450, 451, 453 din Codul de procedură civilă.

La 26 iunie 2017, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de revizuire Primăriei orașului Cahul, Muzeului orașului Cahul și Consiliul raional Cahul, informându-i despre posibilitatea depunerii referinței. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată până la examinarea cauzei, admisibilitatea cererii se decide în lipsa acesteia (vol. I, f. d. 6).

La 14 iulie 2017, prin intermediul serviciului poștal, Consiliul raional Cahul a depus o referință în întâmpinarea revizuirii, solicitând, în baza articolului 451 alin. (4) din Codul de procedură civilă, respingerea acesteia ca fiind inadmisibilă. Astfel, intimatul a susținut că temeiurile invocate de revizuenți sunt similare cu cele indicate în cererea de revizuire din 7 iunie 2017, ceea ce face imposibilă examinarea repetată a acesteia.

Până la data examinării cauzei, intimații Primăria orașului Cahul și Muzeul orașului Cahul nu au depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la revizuirea declarată.

În conformitate cu art. 452 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea cererii de revizuire.

Totuși, având în vedere că dispozițiile Codului de procedură civilă nu investesc Curtea Supremă de Justiție cu competența de a judeca pricini civile, în conformitate

cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată, și ținând cont de practica judiciară, dar și în virtutea modificărilor operate la Codul de procedură civilă, prin Legea nr. 155 din 5 iulie 2012 (în vigoare din 30 noiembrie 2012), instanța de judecată a examinat cererea de revizuire în lipsa participanților la proces, însă data și ora judecării pricinii a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

Verificând încheierea supusă revizuirii, în raport de criticile formulate și în limitele temeiurilor de drept invocate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 446 din Codul de procedură civilă, pot fi supuse revizuirii hotărârile, ordonanțele, încheierile și deciziile irevocabile ale tuturor instanțelor judecătorești, în condițiile prezentului capitol.

Structura articolului 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă se bazează pe rațiunea că cererea de revizuire se depune în scris, iar revizuenții Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore sunt obligați să indice temeiurile consemnate la art. 449, anexând probele ce le confirmă. Totodată, alineatul 4 din articolul citat, nu admite depunerea repetată a unei asemenea cereri, care este întemeiată pe aceleași temeiuri.

În acest sens, instanța de judecată își propune să verifice respectarea acestor criterii legale cu privire la forma și cuprinsul cererii, expuse exhaustiv de legislator.

Luând în considerare cele menționate și în urma cercetării cererii de revizuire, instanța de judecată constată că aceasta a fost depusă de subiecții abilitați cu dreptul de a revizui o hotărâre judecătorească în conformitate cu articolul 447 lit. a) din Codul de procedură civilă. În același context, în susținerea punctului său de vedere, Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore au invocat temeiul prevăzut la art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, făcând trimitere la originalele atașate la cererea de revizuire declarată la 21 martie 2017.

Astfel, într-adevăr, se atestă că anterior avocatul Igor Filip a anexat răspunsul Arhivei Naționale a Republicii Moldova nr. 971 din 9 martie 2017 (vol. I, f. d. 209 – 213), răspunsul Arhivei Căilor Ferate din Kazahstan, seria DCA 11/797 din 13 decembrie 2016 (vol. I, f. d. 213 – 219), răspunsul Arhivei de Stat, or. Astana, Kazahstan nr. 06/2980 din 5 decembrie 2016 (vol. I, f. d. 220) și scrisoarea Procuraturii Generale a Republicii Kazahstan nr. 2-20-16-09338 din 14 decembrie 2016 (vol. I, f. d. 221).

Cu privire la ultimul aspect, deși intimatul Consiliul raional Cahul a solicitat respingerea cererii de revizuire în conformitate cu articolul 451 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată reține că, anterior, Curtea Supremă de Justiție nu a adoptat o hotărâre asupra fondului cauzei în urma depunerii cererii de revizuire la 21 martie 2017. Or, la 24 mai 2017, Curtea Supremă de Justiție a considerat inadmisibilă revizuirea, avansată de Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, din motive formale. În special, Colegiul a constatat că cererea acestora a fost semnată de avocatul Igor Filip, care nu era împuternicit de către revizuenți, în baza unui mandat, să atace, în ordine de revizuire, hotărârea judecătorească (vol. I, f. d. 233 – 239). Prin urmare, ansamblul celor prezentate, denotă că cererea acestora poate fi primită spre examinare.

În mod corespunzător, se consideră că revizuenții au îndeplinit condițiile de formă cerute de articolul 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, iar fondul cererii nu a fost judecată anterior de către o instanță de judecată, fiind necesar pronunțarea în privința temeiurile invocate de revizuenți.

În continuare, instanța de revizuire subliniază că dreptul la judecarea într-un mod echitabil de către o instanță, așa cum este garantat de articolul 6 par. 1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, *inter alia*, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (a se vedea *Brumărescu c. Romania*, ECHR 1999 - VII, par. 61; *Roșca c. Moldova*, 22 martie 2005, par. 24).

La acest capitol, Colegiul notează că, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a constatat în mod frecvent încălcări ale articolului 6 § 1 din Convenție, în special în cauzele care ridicau probleme cu privire la încălcarea principiului indicat *supra* (a se vedea *Popov c. Moldovei* (nr.2), 6 decembrie 2005, par. 52 – 58; „*Oferta Plus*” *S.R.L. c. Moldovei*, 19 decembrie 2006, par. 104-107 și 112-115; *Melnic c. Moldovei*, 14 noiembrie 2006, par. 38 - 44; *Istrate c. Moldovei*, 13 iunie 2006, par. 46 – 61).

Conjunctura prezentată mai sus impune, în prealabil, obligația instanței de revizuire de a verifica termenele de depunere a cererii de revizuire în acord cu art. 450 din Codul de procedură civilă. (a se vedea „*Oferta Plus*” *S.R.L. c. Moldovei*, *ibidem*, par. 109 sau *Eugenia și Doina Duca c. Moldovei*, 3 martie 2009, par. 41)

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, în această cauză, revizuenții și-au întemeiat cererea pe articolul 449 lit. b) din Codul de procedură civilă.

În aceste circumstanțe, conform articolului 450 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în termen de 3 luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale pricinii care nu i-au fost și nu puteau să-i fie cunoscute anterior, dar nu mai târziu de 5 ani de la data rămânerii irevocabile a hotărârii, încheierii sau deciziei (temeiul din art. 449 lit. b).

Astfel, revizuenții Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore invocă că, la 14 martie 2017, au aflat de la avocatul lor despre răspunsurile, parvenite de la Consulul Onorific al Republicii Moldova în or. Astana, Valentin Vizant, și de la Arhiva Națională a Republicii Moldova, însă nu au reușit să probeze primirea efectivă a acestora. Totuși, instanța va lua în considerare faptul că scrisoarea Arhivei Naționale a Republicii Moldova nr. 971 datează cu 9 martie 2017, iar răspunsurile din Republica Kazahstan din 5 decembrie, 13 decembrie și 14 decembrie 2016 au fost expediate solicitantului prin intermediul Consulatului Onorific al Republicii Moldova, ceea ce presupune, în mod evident, o procedură de durată, cu implicarea autorităților din ambele state. Mai mult, depunerea cererii de revizuire la 21 martie 2017, iar, ulterior, la 7 iunie 2017, denotă celeritatea acțiunilor revizuenților în rezultatul aflării informației cerute de aceștia.

În atare situație și pentru a nu admite o ingerință disproporțională în dreptul de acces liber la justiție, instanța de judecată consideră că revizuirea a fost declarată de Goldenstein Anatolie și Goldenstein Grigore la 7 iunie 2017, cu respectarea termenului de 3 luni prevăzut la art. 450 lit. b) din Codul de procedură civilă.

Cu privire la fondul cauzei, instanța notează că, în temeiul art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, procedura judiciară poate fi redeschisă în cazul când au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

În subsidiar, Curtea Europeană a precizat că instanțele naționale urmează să folosească adecvat procedurile de revizuire, având în vedere principiile securității raporturilor juridice și preeminenței dreptului. Or, în esență, deciziile de a revizui hotărâri judecătorești irevocabile trebuie să fie în conformitate cu criteriile legale relevante, iar folosirea necorespunzătoare a unei astfel de proceduri poate fi contrară Convenției, pe motiv că rezultatul său – „pierderea” unei hotărâri judecătorești – este același ca și în cazul recursului în anulare (a se vedea *Popov v. Moldova* (nr. 2), citată mai sus, par. 46. „*Oferta Plus*” *S.R.L. c. Moldovei*, ibidem, par. 100 sau *Eugenia și Doina Duca c. Moldovei*, ibidem, par. 33).

În această ordine de idei, securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, pe motivul unor circumstanțe esențiale și convingătoare (a se vedea *Roșca c. Moldova*, citată mai sus, par. 25 sau „*Oferta - Plus*” *S.R.L.*, citată mai sus, par. 98).

La caz, Colegiul consideră că este necesar de a reveni la originea cererii formulate de Goldenstein Anatolie și Goldenstein Grigore la 13 iulie 2015, care a fost întemeiată, în drept, pe articolele 281 alin. (2) lit. k) din Codul de procedură civilă, iar instanțele ierarhic inferioare au examinat pricina în procedură specială reglementată de capitolul XXIV (art. 281 – 285) din Codul de procedură civilă. Cu alte cuvinte, pricinile în procedură specială se caracterizează prin aceea că obiectul activității judecătorești îl constituie apărarea intereselor ocrotite de lege pe calea confirmării existenței sau lipsei faptelor juridice, de care depinde apariția, modificarea sau stingerea drepturilor subiective ori patrimoniale ale cetățenilor sau organizațiilor.

În plus, această viziune a instanței se consolidează prin prisma art. 280 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia, în procedură specială, pricinile se examinează de instanțele judecătorești după regulile de examinare a acțiunilor civile, cu excepțiile și completările stabilite în prezentul cod la cap. XXIII-XXXIV și în alte

legi. De altfel, conform articolului 284 alin. (2) din Codul de procedură civilă, probele care confirmă circumstanțele expuse de petiționar se anexează la cerere.

În astfel de circumstanțe, instanța de revizuire notează că însăși esența hotărârilor judecătorești pronunțate în defavoare revizuenților era în stabilirea pe cale judiciară a faptului represiunii politice, în cazul în care materialele de arhivă privind represiunile politice nu s-au păstrat în urma expirării termenului de prescripție sau din alte cauze, ceea ce se confirmă din scrisoarea Procuraturii Generale a Republicii Moldova nr. 21 (13) – 3086/90 din 21 ianuarie 2014 (vol. I, f. d. 11). Totuși, petiționarii erau obligați să prezinte probe, care ar putea confirma legătura causală dintre pretențiile acestora și eventualele deportări în Kazahstan sau exproprierea bunurilor sale, împrejurări decisive pentru soluționarea justă a cazului. Or capătul de cerere cu privire la constatarea faptului represiunilor politice trebuie să fie sprijinit pe elemente de fapt corespunzătoare, din care ar rezulta coexistența unor concluzii suficiente de puternice, clare și concordante.

Prin urmare, deși Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore au susținut inițial că dețin probe cu privire la deportarea, plasarea lor în lagăre de concentrare, precum și confiscarea averii (vol. I, f. d. 5), în cererea de revizuire, aceștia sugerează contrariul, indicând că nu posedau înscrisuri probatorii referitoare la circumstanțele de mai sus (vol. II, f. d. 2). Mai mult, instanța de apel, în decizia sa din 8 noiembrie 2016, a statuat că petiționarii nu au demonstrat exproprierea familiei sale de averea pe care o posedau, precum și faptul că au fost deportați în or. Akmola, Kazahstan. În același timp, Colegiul judiciar a conchis că petiționarii nu au probat deposedarea de bunurile imobile, pe care le aveau în proprietate (vol. I, f. d. 183 - 184).

Din această perspectivă, instanța conchide că instanțele ierarhic inferioare au apreciat doar probele existente la materialele dosarului la momentul examinării cauzei, ceea ce, în esență, au recunoscut și Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore. Așadar, insuficiența de suport probatoriu nu constituie în sine o eroare judiciară sau o omisiune a justiției.

În consecință, revizuenții, în argumentarea prezentei cereri, au făcut referire, în calitate de documente care nu au putut fi cunoscute sau obținute anterior de către aceștia, la răspunsul Arhivei Naționale a Republicii Moldova nr. 971 din 9 martie 2017 (vol. I, f. d. 209 – 213), răspunsul Arhivei Căilor Ferate din Kazahstan, seria DCA 11/797 din 13 decembrie 2016 (vol. I, f. d. 213 – 219), răspunsul Arhivei de Stat din or. Astana, Kazahstan nr. 06/2980 din 5 decembrie 2016 (vol. I, f. d. 220) și scrisoarea Procuraturii Generale a Republicii Kazahstan nr. 2-20-16-09338 din 14 decembrie 2016 (vol. I, f. d. 221).

Pe de o parte Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore au pretins că nu s-au aflat în posesia acestor probe, iar pe de altă parte au susținut că nu au avut acces la fondurile Arhivei Naționale.

Astfel, instanța de judecată nu pune la dubii primul argument, întrucât este evident că aceștia au avut interesul de a depune înscrisurile menționate până la 13 iulie 2015, atunci când au formulat cererea de constatare a faptului cu valoare juridică. Însă, acest moment nu este unul decisiv, cât vreme legislatorul obligă revizuentul, prin prisma articolului 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, să

dovedească că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Cu privire la al doilea argument, completul judiciar observă că nu există nici un indiciu că certificatele de la Arhiva Națională a Republicii Moldova, Arhiva Căilor Ferate din Kazahstan, Arhiva de Stat a or. Astana din Kazahstan sau Procuratura Generală a Republicii Kazahstan conțineau informații care nu au putut fi obținute de revizuenți mai devreme.

Deși revizuenții invocă că Lista evreilor a fost transmisă în Arhiva Națională a Republicii Moldova de la Serviciul de Informație și Securitate în iarna anului 2017, instanța constată că răspunsul nr. 971 din 9 martie 2017 confirmă doar admiterea solicitării avocatului Igor Filip cu privire la prezentarea copiei din Registrul de evidențe a evreilor din lagărul Cahul pentru anul 1941 (vol. I, f. d. 209). La fel, înscrisul analizat mai sus nu este însoțit de o explicație concludentă și plauzibilă referitoare la amprenta umedă *pe verso*, care cuprinde *ad litteram* „F 97. Inv. 1, u.p. 2” (vol. I, f. d. 212), ceea ce impune respingerea poziției revizuenților în această parte.

Suplimentar, instanța decelează că avocatul Igor Filip a interpellat anterior Arhiva Națională a Republicii Moldova cu o altă chestiune referitoare la familia Goldenștein, în rezultatul căreia a primit răspunsurile solicitate, anexându-le la cererea inițială (vol. I, f. d. 21, 23, 25, 27, 29, 33, 35). Această împrejurare atestă o cooperare activă și benefică dintre instituția de stat citată și reprezentantul revizuenților, fiind incontestabil că ultimului nu i-a fost îngădit sau refuzat accesul la informația necesară, care era accesibilă și posibil de obținut în condițiile legii.

În același context, conform procesului – verbal al ședinței de judecată din 8 noiembrie 2016, reprezentantul petiționarilor Goldenștein, avocatul Igor Filip a declarat că a expediat o interpelare în or. Akmola, Republica Kazahstan și a primit o informație verbală referitoare la faptul că arhiva din orașul de referință a ars în anul 1943 (vol. I, f. d. 174). Totuși, acesta nu a declarat că se află în așteptarea altor răspunsuri sau a întreprins alte măsuri, ce i-ar putea asigura prezentarea acestor probe la judecarea pricinii civile în ordine de apel. Acesta nu a cerut nici amânarea cauzei pentru a aduce eventual certificatele atașate la cererea de revizuire.

În realitate, din analiza înscrisurilor expediate de peste hotarele Republicii Moldova, se observă că acestea nu conțin date secrete, care nu erau publice și nu ar fi putut fi obținute ușor de la Arhiva Căilor Ferate din Kazahstan, Arhiva de Stat a or. Astana din Kazahstan sau Procuratura Generală a Republicii Kazahstan, înainte de 13 iulie 2015.

Mai mult, conform răspunsului Arhivei de Stat din or. Astana, Kazahstan nr. 06/2980 din 5 decembrie 2016 (vol. I, f. d. 220) și scrisorii Procuraturii Generale a Republicii Kazahstan nr. 2-20-16-09338 din 14 decembrie 2016 (vol. I, f. d. 221), se atestă că autoritățile din Kazahstan nu dețin informații confirmative cu privire la represiunile politice față de familia Goldenștein. În special, Procuratura Generală a Republicii Kazahstan a comunicat că nu există date referitoare la aplicarea represiunilor politice (condamnare, deportare, expulzare) în privința acestora.

În același context, instanța remarcă că la răspunsul Arhivei Căilor Ferate din Kazahstan, seria DCA 11/797 din 13 decembrie 2016 (vol. I, f. d. 213 – 219) a fost anexată o anchetă întocmită în privința Goldenștein Klavdia (Haia, prenume), în care

se indică în punctele 30 - 32 că nu a fost atrasă la răspundere penală, contravențională sau disciplinară în baza deciziilor organelor administrative, judiciare sau extrajudiciare.

În mod corespunzător și având în vedere cele menționate, instanța de revizuire conchide că nu există nicio dovadă în documentele prezentate de Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore că au încercat, fără succes, să obțină acele documente înainte sau pe parcursul examinării cauzei. Totodată, instanța opinează că înscrisurile, supuse cercetării *supra*, nu pot fi apreciate ca fapte, circumstanțe sau documente noi, care nu au fost cunoscute anterior și care nici nu puteau fi cunoscute anterior de către părțile în proces. Așadar, în viziunea instanței, este cert că revizuenții erau conștienți de existența unor asemenea acte și nu aveau niciun impediment legal în prezentarea acestora în fața instanțelor de judecată până la termenele de examinare a cererii lor. Or, instanța de judecată reține că fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar, în conformitate cu art. 122 alin. (4) din Codul de procedură civilă, se consideră inadmisibile probele ce nu au fost prezentate de participanții la proces până la data stabilită de judecător, cu excepția cazurilor prevăzute la art.204 și art.372 alin.(1). Deci aceștia nu au prezentat excepții de la regula generală.

Un raționament subsidiar constă în faptul că revizuenții au fost reprezentați, pe parcursul întregii examinări a cauzei, de avocatul Igor Filip, care, conform art. 1 din Legea cu privire la avocatură, este persoana abilitată și calificată, să pledeze și să acționeze în numele clienților lor, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții lui. Respectiv, acesta a fost în măsură să cunoască condițiile pentru admisibilitatea unei cereri de constatare a faptului cu valoare juridică până la depunerea acesteia în instanța de judecată, dispunând neîngrădit de garanțiile articolului 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, analizând toate materialele prezentate de revizuenți, nu găsește niciun motiv de a deroga de la constatările Curții Europene, în jurisprudența constantă a acesteia, pe cazuri similare, cum ar fi, *Popov c. Moldovei (nr.2)*, ibidem, par. 50 - 51; „*Oferta Plus*” *S.R.L. c. Moldovei*, ibidem, par. 105-107; *Eugenia și Doina Duca c. Moldovei*, ibidem, par. 36 – 38, „*Rusu Lintax*” *S.R.L. c. Moldovei*, 13 decembrie 2016, par. 12 - 14.

În plus, instanța nu contestă faptul că unul din obiectivele urmărite de către Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore a fost restabilirea drepturilor sale. Cu toate acestea, acest lucru nu poate să justifice o utilizare abuzivă a procedurii de revizuire (a se vedea *Eugenia and Doina Duca c. Moldova*, citată mai sus, par. 13, 33 și 34, *Jomiru și Crețu c. Moldovei*, 17 aprilie 2012, par. 37). Totodată, acceptarea spre examinare și administrarea unor certificate, în calitate de circumstanțe noi, pentru obținerea cărora nu a fost depusă diligența necesară înainte de judecarea cauzei sau, în excepție, pe parcursul acesteia, ar fi contrară principiului securității raporturilor juridice.

Prin urmare, Colegiul consideră că procedura de revizuire în cauză a fost în esență o încercare de a reexamina cauza în lumina chestiunilor pe care revizuenții au

putut să le invoce, dar aparent nu le-au invocat pe parcursul procedurilor din prima instanța și instanța de apel, care s-au încheiat cu hotărârea definitivă din 8 noiembrie 2016, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 1 martie 2017.

Din aceste raționamente, cererea de revizuire conține caracteristicile „unui apel camuflat” al cărui scop a fost să obțină o nouă examinare a cauzei decât o procedură de revizuire, așa cum se prevede în articolele 449 - 453 ale Codului de procedură civilă. Suplimentar, principiul enunțat mai sus exclude posibilitatea ca părțile, având scopul de a redeschide noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă și de a obține o reanalizare a cauzei, respectiv o nouă hotărâre în privința sa, să transforme reexaminarea cauzei într-un control judiciar deghizat.

În consecință, instanța apreciază că înscrisurile și argumentele susținute de revizuenți nu întrunesc nicio condiție prevăzută de articolul 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, iar, în atare situație, nu există temeieri legale de a admite cererea de revizuire.

În conformitate cu art. 453 al. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite o încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Astfel, având în vedere circumstanțele determinate *supra*, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide că revizuirea depusă de Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore urmează a fi declarată inadmisibilă.

În conformitate cu art. 269 - 270, art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge cererea de revizuire declarată de Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 8 noiembrie 2016, menținută prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 1 martie 2017,

în cauza civilă la cererea depusă de către Goldenștein Anatolie și Goldenștein Grigore, persoană interesată Primăria orașului Cahul, intervenienții accesorii Muzeul orașului Cahul și Consiliul raional Cahul privind constatarea faptului cu valoare juridică ca fiind inadmisibilă.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători,

Nicolae Craiu

Iuliana Oprea